

Boj proti fašizmu; je boj vsakega poštenega rodoljuba; vsakega delavca in deavke — pač vsakega brez izjemne na politično, narodno ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:
Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Edinost

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

TORONTO, ONTARIO FRIDAY DECEMBER 16 1944.

Cena 5 c.

EDINOST

206 Adelaide St. W.
Toronto 1, Ont.

Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

Vol. 2. No. 92.

Price 5c.

Let. 2. št. 92

NARODNA VOJSKA PODI ŠVABE IN ŠVABOBRACTVE

SOVRAZNE SILE ZAVSTAVLJENE V SAVINJSKI DOLINI. VLAK IZTIREN IZMED CELJA IN MARIBORA

Ljute bitke so v teku na več krajih v Hrvatski, ob Drini in Baniji, hrvatskem Primorju, Črnigori, Štajerski in Koroški v Sloveniji.

Oddelki Narodno-osvobodilne armade so z uspehom odbili sovražne napade v okraju Orolnik-Otok proti Vinovecem, kljub močnemu topniškemu ognju in nadmočni sovražni pehoti, kateri so bili podprtji z izrednim pogumom naših letalcev, kateri so na drzen način razpršili sovražno kolono, uničili 38 železniških vagonov, 6 motoriziranih avtomobilov in dve topniški sovražni bateriji. Odločna bitka je v teku ob Drini in Baniji, kjer so na več krajih presekane sovražne komunikacijske vezi, ter večji del 117 Prince Evgen sovražne divizije obokljeno pri Zborniku in Kozluku.

V Črnigori na področju Kolasin-Majkovac in pri Podgorici, naši oddelki so z uspehom odbili močni sovražni napad. Vsled večjih izgub v vojnem materialu in vojaštvu, sovražnik je bil prisiljen odstopiti. Naši oddelki so medtem izvedli pratinapad in prizadelo sovražniku težke izgube. Nad 150 vojakov in častnikov je bilo

pobitih v teh sponadih.

V Sloveniji po nekoliko dni odločne bitke, sovražne sile so zavstavljene v Savinjski dolini. Švabi in švabobranci so plačali svojo držnost z venomer napadi z težko izgubo v oroožju in vojaštvu. Naši oddelki so z vtrajnostjo odbili sovražne napade in potem naskočili sovražni položaj, ter potisnili ga na njegove prejšnje pozicije. V Štajerski in sicer izmed Celja in Maribora, je bil iztiren vojaški vlak in na več krajih presekana železniška proga.

Poročilo vrhovne komande Rdeče Armade med drugim omenja napredovanje prednjih oddelkov so deseli tako blizu, da je omenjeno mesto pod topniškim ognjem, katero šteje 80.000 prebivalcev Slovakov in Maďarov.

Poročilo vrhovne komande Rdeče Armade med drugim omenja napredovanje

svetovnih bitk v teh sponadih.

Moskva — Štiri motorizirane kolone Rdeče Armade so vdrle čez soyražno črto v Čehoslovaki ob mestu Cassa, močna sovražna utrdba katera dominira obrambni sistem v planinah v vzhodni Čehoslovaški.

Prednji oddelki so deseli tako blizu, da je omenjeno mesto pod topniškim ognjem, katero šteje 80.000 prebivalcev Slovakov in Maďarov.

Poročilo vrhovne komande Rdeče Armade med drugim omenja napredovanje

svetovnih bitk v teh sponadih.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade, da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

da takoj spreči nadaljno vporabljanje britiskih vojaških edinic v Grčiji. Delavci so zahtevali, da vlada takoj odpokliče britiske vojaške oddelke. Demonstracije so se vrstile obenem v znaku enodnevne stavke, kakor trdijo poročila.

Zadnjo nedeljo se je zbralo nad 20.000 ljudstva na Trafalger trgu v Londonu, ter odobrilo resolucijo, v kateri se zahteva od vlade,

</

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian LanguageRegistered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.**EDINOST**Izhaja vsak petek v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenarocenih člankov in dopisov se ne vrača.

Pereča in resna doba

Z približevanjem protifašistične vojne v odločno fazo — pred popolni pogin in iztrebitvijo fašizma ter njegovih prirvencev — se približujemo istočasno pereči in resni dobi, katere je nalog izpolniti določbe Atlantske karte in zavezniškega sporazuma v Teheranu. Kakšni najbodo pogoji po zlomiti fašistične oborožene sile v Nemčiji, krepki in odločni, ali mlačni in mehkužni, za fašistične agresorske države in za vojne kriminalce, tako tudi ali nova v prenjena, ali pa le deloma zakrpana Evropa z predvojnimi režimi.

Citatelji se bodo spomnili na histerično kampanjo reakcije in izolacionistov v kateri so dvignili hrup čez drin strinjati, proti krepikim ukrepov kazni za fašistične vojne kriminalce in pa pogojev za povojno Nemčijo. Veliki industrijski magnati in posamezni krogi so izražali "bojazen", če da je kaj takega proti demokratičnim načelom, posebno v kolikor se tiče takozvane parole "Free Interprices". Kakšni zločini naj bi bila ovira za industrijske magnate, ki so jih prizadeli fašistični morilci, poglobitivo je le to, da se zoper vzpostavi industrijska tekma, seveda na račun "demokratičnih načel", toda velikih in precej mastnih profitov. Za sigurno, da bi kaj takega ne odklonili nemški industrijski baroni in junkerji.

Za trenzo mislečega človeka, ne glede na kakršnega koli politične ali verske predskode, vprašanje krepkih dolobh z strani zavezniških volosil za kazen nemških fašističnih razbojnikov in zadostne mere za sigurnost proti ponoviti agresivne vojne, je vprašanje hkrati tesno vezano z povojno Evropo v splošnem.

Zelo tipičen primer s ozirom na to, nam nudijo naštale razmere v Grčiji. Za narode jugoslovanskega porekla, vsaj upamo, ne predstavljajo nobene nerazumljivosti prvič zaradi dejstva, da smo vred z našim narodom sicer preživiljali črno in nevarno dobo vsled pomanjkanja resnice, kdo zaprav so ti slavn bojevnik, ki so bili kos trideset fašističnih divizijam vred z četniki, ustaši in Rupnikovimi "domobranji" v Jugoslaviji. In drugič zadržalo proti tej očividni resnicni in tisočem ljudskih žrtev, ni bil samo izdajalec Mihajlovič, njegovi četniki, ustaši, plave in bele garde, tembolji politične intrige zaradi položaja in oblasti gotovih krogov ljudi, kateri niso nikdar prej in tudi sedaj ne, cenili kri svojega naroda, kot ceno svobode in narodnih pravic. Za njih je bilo glavno merilo ustreči pohlepnosti za prijubljen položaj in oblast, ne glede na to, če sta tudi krvavim in zločinskim potom zadobljena.

Mar je za dvomiti, da bi ne bil v Grčiji tak Mihajlovič? Da — tako v Grčiji, kakor Belgiji in Italiji. Dobimo jih v Španiji, Portugalski in Argentiniji — dobimo jih v raztresenosti ljubljencev Minhena.

Vse to nas opominja ob tem času na gotove stvari, da jih trenzo pregledamo, temeljito razsodimo in vskladimo si pravilen odgovor v svetu še odločnejših nalog, za izgraditev močne narodne in delavske enotnosti. Načapo bi bilo podajati se iluzijam, da se bodo vsa vprašanja rešili kot na dlani, da neobstajajo razni predskodi, politične intrige in pa sprečitev k popolnemu izpolnjevanju le pravomernih za narode in ljudstvo določb. Enako napačno bi bilo trpeti ponižajoči strah pred resnimi in perečimi vprašanji, če kdo drugi trpi strah in postaja nervozem vsled moči sil progrusa — sil resnice in svobode — tedaj se ta oklepilje le sebičnih in proti narodnih krogov.

Sile napredka in progrusa, so na pohodu k rešitvi velikih vprašanj v svetu. Njihova moč z vsakim dnem raste in postaja sila, ki bo res enkrat dejansko rešila notranje in zunanje probleme med narodi, na pravičen in pošten način. Nobeni Mihajlovič, ji ne bodo kos, na isti način, kakor niso bile do zob oborožene fašistične sile. Toda fašistično silo niso še strote. Ono pržajo, žo močan odpor. Kot ranjena zver pod težo kriminalnih zločinov, brecojo v poslednjem vzdihljaju pred brlogom popolnega pogina. In ravno zato, razni izolacionisti, ljubljenci Minhena skušajo vse v svoji moči, obenem rešiti v kolikor se rešiti da in more od preostankov pred vojne Evrope in predvojnega sveta.

TAKO GOVORI SLOVENSKI DUHOVNIK

(Iz "Slovenskega Poročevalca" od 2. avg. 1944)

Kot katoliški duhovnik in Slovenc čutim potrebo, da ob prilikli nemškega divjaštva v metliškem okraju pouzdam naslednja dejstva:

1. Prepričan sem, da se je slehernemu našemu človeku, ki je do sedaj imel Nemce za narod in silo, ki more ali hoče uesti med evropskimi narodi mir in slogan, da občutek razblini v nič. Takega divjaštva, kot so ga Nemci izvajali s svojimi najemniškimi hordami nad našim ljudstvom, si ni mogel zamisliti največji črnogled, niti belokranjsko ljudstvo, ki se je na lastne oči prepričalo, da Nemci niso nikakršna vojska, ampak navadna razbojniška polpa.

2. Čutim se in obžalujemo, da se med našim narodom še najde ljudje, ki hočejo obleciti nemško vojaško sukno, katere nosilci onečaščajo cerkev (v podružnici v Draščih so v mašnem kelihu napravili milo za britje in ga končno razlomili na tri kose in pokradli skoro vso cerkevno opravo) ter pod pretvezo, da se borijo za krščansko civilizacijo, oskrunjajo vse, kar nam je sveto. Kot duhovnik obsojam domobranstvo, ki trdi, da se borii za Boga in narod, v resnici pa se je popolnoma podredila protislovenskemu in protikrščanskemu Hitlerju.

Hvaležni smo hrabrim borcem Narodno osvobodilne vojske, ki so s svojim junaštvom in požrtvovanostjo ubranili Belo Krajino še pred večjimi žrtvami in grozodejstvu divjaških tolpa. Dolžnost nas vseh je, da z odločno voljo stopimo na stran osvobodilnega gibanja, ter enotno podpremo osvobodilno borbo jugoslovenskih narodov.

Metlika 21. julija 1944.

MODEST GOLJA, I.
župni upravitelj v Metliki
(SANS)**Sredina je prizadela in prizadeva težke rane za svobodo in napredek ljudstva****"Zlata sredina"**

Tri vrste ljudi sta spoznali Ljubljana in vsa Slovenija kmalu po okupaciji:

Poštenega slovenskega človeka, ki je ob aprilske katastrofe do dne spregledal reakcionarnost, moravno pokvarjenost in nacionalno škodljivost predaprilske uradne politike, se na poziv Osvobodilne Frante pridružil narodno osvobodilno gibanju, začel vse dosledne in veje zavestne žrtvovati za star narodno osvoboditve ter stopnjeval vse ostreje svoj odpor proti okupatorju; ta pošteni slovenski patriot, ki se je izvil predvsem z zdravim nedrij slovenskega ljudstva, je zaradi svoje ljudske elementarnosti, združene z zavestnim prizadevanjem narodno osvobodilnega vodstva, vtišnil svoj udarni, resnični demokratični, ljudski pečat vsemu narodno osvobodilnemu gibanju; kmalu je postal in tudi končnoveljavno ostal večinski, narodni tip prebjegnjega Slovencev, vključenega v pokret Osvobodilne Frante, ki je uleteši narodno in ljudsko enotnost v boju proti okupatorju, za srečno pojavilo, čim nam je okupator vsekak močnejše udarce.

Belogardistični reakcioner je tak svoj posel opravil — odkrito na okupatorjevi strani.

"Sredinski" politični špekulant mu je sledil potuhnjeno, z bolj ali manj jasno zavestjo o objektivni vlogi svojega dejanja in nehanja ter po mrhovinsko računal na sadove "avantgardne vloge" belogardističnih — mihajlovičevskih izdajalcev.

Zaradi "odkritega" ravnanja belogardističnih reakcionarjev je danes — na pragu končne zmage naših narodov — vsakomur jasno, da je bila garda brez izhoda, da je kot narodno izdajstvo obsojena na pigin, kakršnega si je sistematično pripravljala in pripravila sama. Tri leta in pol potuhnjeni "sredinski" računar pa se je v svoji zaviti miselnosti dokopal do nove zaplotniške ideje — namreč na, da ju končna zmaga naše bor-

be enkrat za vselej izloči iz našega javnega življenja. Obsodilo ju je — slovensko ljudstvo. Kolikor sta se v treh letih in pol krvavega in usodnega narodno osvobodilnega boja trudila, da prenehata predstavljati zapuščeno in osamljeno peščico v slovenskem narodu, da se torej obdala s pristaši, ju je objektivna in moralna logika dogajanja prisilila, da svoje prizadevanje gradita izključno na okupatorjevi pomoči in podpori, na okupatorjevih udarcih po našem narodno osvobodilnem gibanju, na zaostalosti majhnega dela naših narodnih množic in na omahanju, ki se je v tem delu zakonito pojavilo, čim nam je okupator vsekak močnejše udarce.

Belogardistični reakcioner je tak svoj posel opravil — odkrito na okupatorjevi strani.

"Sredinski" politični špekulant mu je sledil potuhnjeno, z bolj ali manj jasno zavestjo o objektivni vlogi svojega dejanja in nehanja ter po mrhovinsko računal na sadove "avantgardne vloge" belogardističnih — mihajlovičevskih izdajalcev.

Zaradi "odkritega" ravnanja belogardističnih reakcionarjev je danes — na pragu končne zmage naših narodov — vsakomur jasno, da je bila garda brez izhoda, da je kot narodno izdajstvo obsojena na pigin, kakršnega si je sistematično pripravljala in pripravila sama. Tri leta in pol potuhnjeni "sredinski" računar pa se je v svoji zaviti miselnosti dokopal do nove zaplotniške ideje — namreč na, da ju končna zmaga naše bor-

be brihtnega zaključka, da mu ob belogardističnem bankrotu vendarle kaže vskočiti v Osvobodilno Fronto. Po treh letih in pol se je torej, "sredinski" politični špekulant končno odločil. Sklenil je razglasiti domovini in svetu, da je "vselej" obsojal sodelovanje z okupatorjem. Še globlje se je potuhnil. Svojo borbo proti Osvobodilni Fronto namerava prenesti z odritega bojišča — v Osvobodilno Fronto samo.

Sicer mi slaba prede, toda mora da vendarle napočil moj čas, saj misli "sredinski" špekulant. Dokler je bil okupator še močan, mi je moj starejši belogardistični brat utiral pot. Sedaj, ko se bo ta moj nesrečni brat sesedel, se moram vsekak pridružiti tolikanju in tolilikrat prekleti Osvobodilni Fronto, ki zmaguje. Skliceval se bom na nekdanjo "večino" v slovenskem narodu, pa čeprav jo je "večina" že pred tremi leti ucvrila v OF. Poskušal bom reševati tudi svojega belogardističnega brata in vso našo neslavno preteklost. Res je sicer, da nam je pot s trnjem posuta, toda potuhnjeni sem bil došel in morda mi s potuhnjenočnostjo uspe, zvočiti tudi poglavje. Saj ni mogoče, da bi končna konča odpovedal pregovor o — "zlati sredini."

Danes je marsikaj mogoče, go spodje "sredinski" špekulant, kar ste vi nekoč obsojali za nemogoče! Da se je slovenski narod dignil v oborožen odpor, da bo v njem zmagoval in zmagal, ste tudi očenjevali kot nemogoče, pa je vendarle bilo in je mogoče!

Toda, dragi gospodje, tudi marsikaj, kar smo mi včasih proglašali za mogoče, pa vi niste hoteli,

da bi bilo mogoče, je danes postalo — nemogoče. Med drugim je recimo nemogoče, da bi se po 15. septembetu Osvobodilna Fronto z vami in vašimi tako imenovanimi "skupinami" ki jih razen v niski ni, se razgovarjala, še sklepala sporazume. Da vaše neodkritostrošno "spreobrnjenje" in vaše vsljevanje v Osvobodilno Fronto ne bo prevaralo kakega posameznega pristaša ali kake posamezne organizacije Osvobodilne Fronte, ki sta morda še prevač naivna in po starci slovenski navadi predstrega srca — zato, zgolj zato se bom v pričočilih in naslednjih vrstah nekoliko ukvarjal z vašo bližnjo preteklostjo in sedanjo.

1. "ZLATA SREDINA"

ob začetku osvobodilnega gibanja.

Zgodovinsko, vselej dokazljivo dejstvo je, da je Osvobodilna Fronto omogočila udeležbo v narodno osvobodilnem gibanju vsem, ki se niso specilni z okupatorjem takoj ob njegovem prihodu. Vodstvo Osvobodilne Frante je povabilo v Osvobodilno Fronto tudi "sredinski" voditelje z njihovimi tako imenovanimi "skupinami". Odveč bi bilo danes ponovno naglašati, da je bila platforma Osvobodilne Frante "sredinski" zaradi svoje odgovornosti v preteklosti in iz protodemokratičnega straha pred lastnim ljudstvom Osvobodilne Frante, da zaradi pomankanja vere v svoj lastni narod klobil silnemu začetnemu poletu osvobodilnega gibanja računajo na njegov skorajšnji, vsekakor pa končni neuspeh in da potemkem na žive in na mrtve — špekularira.

Kljub temu ni vodstvo Osvobodilne Frante vse do 15. septembra 1944 pravzaprav nikoli prenehalo ponujati roke "sredinskih skupin" in njihovim "voditeljem", (kolikor se niso seveda za vse odrekli svojemu "sredinstvu")

Zakaj?

Priči zato, ker se je Osvobodilna Fronta borila za narodno enotnost proti njenim nasprotnikom. Drugič zato, ker so "sredinci" naša stalna vabila, naj vstopijo v Osvobodilno Fronto, med ljudskimi množicami razglaševala, kolikor se namreč obstajajo iluzije v njih.

Tretji zategadel, ker smo hoteli tudi samim "sredincem" posredno omogočiti, da se v težkem osvobodilnem boju pridružijo svojemu narodu in doprinesejo svoji deželi.

Taktika Osvobodilne Frante v odnosu do "sredinskih" političnih špekulantov je bila torej hkrati poštena in daljnovidna. Poštena, ker je Osvobodilna Fronta tudi "sredincem" dala priliko, da posredno omogoči, da se v preteklosti, daljnovidna, ker je "sredinski" politični špekulant prividea — kakor se temu reče — "na čisto". Ko je bila namreč naša koristna in potrebna tudi "sredinska" pomoč v utrjevanju njegove enotnosti, takrat gospode "sredinski" špekulant niso hoteli pomagati, danes, ko je narod enotnost Osvobodilno Fronto, med ljudskimi množicami razglaševala, kolikor se namreč obstajajo iluzije v njih.

Tretji zategadel, ker smo hoteli tudi samim "sredincem" posredno omogočiti, da se v težkem osvobodilnem boju pridružijo svojemu narodu in doprinesejo svoji deželi.

Na način kljub nezadostni hrani in oskrbi, slabem ravnanju z nami, delamo in zbiramo znanje za bodoče borbe. Teške razmere nam niso in ne bodo vzele poguma in vere v našo stvar, za katero smo kri prelivali po poljih Španije.

Tukaj Te poleg mene pozdravljam že mnogi drugi in je bila njihova želja, da se vsak lastnočno tudi podpiše. Saj Tebi so itak znani, kajti mnogi so iz Cankarjeve Čete, katere si bil politični komisar. Prav radi Te spominjam ob razgovoru iz januarja na posebni baraki. Rastavo je obiskalo 20.000 tu živečih španških beguncov in predstavniki francoskih oblasti. Ta razstava je prenesena sedaj v Pariz, kjer se bo otvorila razstava dela Internacionalcov iz Gurskega taborišča.

Mar si je sploh mogoče zamisliti boljše demaskiranje?

"Sredinski" politični špekulant si o vsem tem 1941 in 1942 očitno niso bili na jasem. Razloga sta dva. Prvič, njihova stran predstavlja lastnu narodno demokracijo, njihova stran ali manj jasno izražena, vsekakor pa globoko zakorenjena mržnja do vsega, kar je pokrenil v podzemlju Osvobodilne Frante. Drugič, njihova nevera v narodne sile, njihova kalkulacija, da OF ne more zmagati, njihova špekulacija privede — načelo "na čisto".

Na način kljub nezadostni hrani in oskrbi, slabem ravnanju z nami, delamo in zbiramo znanje za bodoče borbe. Teške razmere nam niso in ne bodo vzele poguma in vere v našo stvar, za katero smo kri prelivali po poljih Španije.

Tukaj Te poleg mene pozdravljam že mnogi drugi in je bila njihova želja, da se vsak lastnočno tudi podpiše. Saj Tebi so itak znani, kajti mnogi so iz Cankarjeve Čete, katere si bil

MOJA SRECANJA Z SLOVENSKINI VOJAKI

Piše: DUŠAN IVANČIĆ

Dolga stoletja so zemlje-laci tuji gospodarili v naši deželi in krajiji malemu, toda slovansko zavedeni slovenskemu narodu, črno in sušensko življenje. Čeprav je bil naš narod v preteklosti namenec, velikim sosedom nemočen, ni nikdar pozabil, da pride dan, ko stopi slovanski rod na plan!

Slovenska zemlja, bogata v prirodnih lepotah, z strmnim gorovjem in zelenimi dolinami preko katerih hite bistre reke in tisočeriti potoki, s tihimi modrozelenimi jezeri, uliva nam Slovencem ljubezen do rodne grude, čvrsto voljo in neomajano zavest, da prej ali slej mora naš narod v lastni zemlji postati popolnoma svoboden in nezavisen.

Propadi so državni sistemi naših sosedov, kateri so brez pravice držali podjarmljiv naš narod. Propadala je njunija fašistična Italija, propadla pa je tudi lastna domača gadja zalega, sestavljena iz političnih fakirjev in šarlantanov (prince Pavla, Stojadinovića, Matića in Korošča), ki so v obliki belgrajske "Caršije" bičali naš slovenski narod ravno tako, kot so delali naši nasilni sosedje. Vse zastonj! Narod si prej ali slej najde pravo pot do svobode in pravilnega razvijanja!

NOVA JUGOSLAVIJA JE NA VIDIKU

Skupno z ostalimi južno-slovenskimi narodi naš slovenski narod zadaja poslednje udarce barbarškemu fašizmu, tako tujemu kot domačemu. Prvič v zgodovini imamo mi Slovenci danes svojo lastno Narodno Vojsko, ki se junaska boji za naše osvobojenje in za lepoščnost. V toku tri letne borbe na življenju in smrt, se je ta naša vojska ovenčala z večno slavo, o čemer zgodovina bodočnosti gotovo nebo molčala.

Slovenci, ki smo v preteklosti postavljali spomenike le kulturnim delavcem, znanstvenikom, pesnikom in pisateljem, imamo danes dovolj slavnih mož in žena in vojskodaj, ki svetu dokazujejo, da tudi mali, neustrašljivi slovenski narod zna sukatu orožje, ravno tako, če ne še boljše, kot naši barbarski militarični sosedje.

Pred nekaj dnevi — na veliko žalost slovenskega in jugoslovenskega naroda — smo izgubili velikega vojskodaj, tovariša generala Franca Rozmana, Njegovo ime, bo ostalo z zlatimi črkami zapisano v zgodovini slovenskega naroda. Bil je organizator ponovne Slovenske Narodno-Osvobodilne Vojske, na katere delo in znago je položil življenje na oltar domovine. Toda izza njega je ostal nebroj izkušenih slovenskih vojščakov, ki bodo vodili boj do končne zmage, vse dojet, dokler poslednja ped slovenske domovine ne bo očiščena od tujih in domačih sovražnikov našega naroda!

Tudi jarem in nasilje niso mogli uničiti slovenskega naroda. Kljub nememu, italijanskemu in madarskemu potujičevanju, je on zadržal v včasih prelaga slovensko besedo. Danes v načrtušči in najkrvnejši dob slovenske zgodovine, odmeva po slovenskih gorah in gozdovih — tako v osvojenih predelih, kot sred okupirane ozemlja — kjer koli se nahaja oddelki slovenske vojske in partizanskih odredov, slovenska pesem, ki oznanja bližnje ostvarjanje svobode in pravice našega mučeniškega slovenskega naroda.

Boriči z slavo ovenčane slovenske vojske, tako moži kot žene, ki se skupno z ostalimi južnoslovenskimi bratimi borijo za Novo demokratisko federativno Jugoslavijo, v katere venu bo svobodna Slovenija najlepša cvetlica, prepevajo pesem:

Nabrusimo kose... že klas dozoreva,
že te bogate napočil je čas!
Naj jeklo zapoje, naj pesem edmeva,
nabrusimo kose... že zrel je klas.

Sloveni na boj za svobodo... gre krik od vasi do vasi, ker sicer ne čakata sužnješči trpijenje, za nas pač izbire druge mi... .

SLOVENCI S TEŠKIM SRCEM ZAPUŠČAMO DOMOVINO

Kadar smo od nje nasilno odtrgli, nikdar nikjer v tujini ne najdenu miru in zadovoljstva in nismo srečni dokler se ne vrнемo, tja, kjer so nam matere ob zibelkah prepevalo milo zvezeno slovensko pesem. V raznih predelih svezne, sem srečal mnoge Slovence in povsed sam videl, kako globoko vi mi ljubimo našo domovino in na ponosni in marljivi slovenski rod.

Danes, ko naši bratje in sestre v domovini prelivajo svojo sveto kri za svobodo in pravico našega rodu, moramo vsi Slovenci in Slovence, kjer koli se nahajamo, storiti vse kar je v naši moći, da našemu narodu ki je toliko pretrpel z vsemi mogočimi sredstvi — moralno in materialno — pomagamo. Upajmo, da je ta njegova obupna, junaška borba poslednja in da se v bodočnosti nikdo več ne bo usodil gaziti pravice in svobodščin slovenskega naroda. Zategadelj doprinašajmo z vsem kar je največ mogoče, graditi prve, resnične svobode, narodne in demokratske slovenske države. Sledimo narodne vodnike v domovini, ktere je slovenski narod izbral v toku najtežje dobe svojega obstanka — nedajmo se zamotiti od pretkanih sovražnikov našega naroda, tako tujih kot domačih. Zaupajmo v novo Jugoslavijo, v maršala Titu in najboljše sinove južnoslovenskih narodov, ki predstavljajo Narodno oblast. Zaupajmo našemu Slovenskemu Narodno Osvobodilnemu Svetu, ki kuje nove pogoje za lepoščnost slovenskega dojavnega ljudstva!

Bodoča Slovenija bo zajemala vse Slovence, tudi one, ki so v dobi obstojanja predvojne Jugoslavije robovali pod tujim gospodarjem. Takoj po kapitulaciji Italije, je Novi Jugoslaviji uradno pripojeno celo Slovensko Primorje z velikim pristaniščem Trst. Kdor koli bi v bodočnosti hotel odtrgati te kraje od matere Slovenije, nam bo sovražnik in bo imel posla z našo lastno slovensko vojsko, ki v Slovenskem Primorju že več kot leto dni vodi uspešno bojevanje proti jugoslovenskemu fašizmu!

In res!

Meseca junija, 1944, ko sem zo pet prisel v Alžir, me je izredno izjemnito veliko število mladih vojakov z rdečo zvezdico na čepicah, ki so strurno korakali po alžirskih ulicah. Ko sem prisel dc kasarne, kjer sem v januarju mesecu obiskoval takrat skoraj obupane, brezsiljne slovenske brate, sem opazil na stražarnici veliko Rdečo Zvezdo, znak, da je to kasarna Narodno-Osvobodilne vojske. Prišli so moji stari znanci od prvega srečanja, veselo smo si stisli roke. Skupno veselje je bilo nepopisno, ko sem jim objasnil, da smo tudi mi na ladji pred par dnevi vstopili v N. O. V. in razobesili zastavo Narodne Oblasti.

TOVARISI SO MI OPISALI PREHOD POD TITOVO KOMANDO TAKOLE:

"Lepega dne so pripljali v njihova taborišča veliki vojaški kamioni v katerih so s grdim pogledom sedeli oficirji jugoslovenske emigrantske vlade. Angleški predstavljeni so razklicali zborovanje in pojaznam Slovencem in Hrvatom, da je sedaj moment, ko zavezniki omogočajo popolnoma svobodno opredelitev, hočajo li ostati pod vladom ali pa prestopiti pod zastavo Narodno-Osvobodilne Vojske maršala Tita, ki daje v polnosti priznanje, kot zasljeni razočarali. Oficirji kraljevske vojske so vidno polagali več pažnje na to, da bi iz naših ljudi napravili sredstvo za svrhe politične špekulacije emigrantske vlade, kot pa na besed, iz njih napraviti dobre vojake. Vsakega dne so moralni vojaki kričati slavo raznim temnim elementom jugoslovenskega preteklosti. In ker so naši zavedni Slovenci čutili odpor proti takemu odvratnemu pripravljanju, so ta odpor v prezir, tudi javno pokazali. Vladini oficirji so jih pričeli na vse načine preganjati, zapostavljati, žaliti in zmerjati. Zmerjali so jih na vse načine, največ z "fašisti" ali pa "komunisti".

Ko je takratna emigrantska vlađa uvidela, da so ti večinom mladi Slovenci preveč narodno zavedni in ponosni, da bi si od nje dali soliti pamet, proti intersetu slovenskega naroda, in ko so ti "čaršijski" gospodarji uvideli, da med našimi Primorskimi Slovenci vlada silno zanimanje in velika ljubezen napram Narodno-Osvobodilno gibanju, so kmalu našli način, kako se jih otresti. Pod kinko: "Češ, da je Slovensko Primorje "pasivno", primorski Slovenci pa nenežljivo "anarhisti" in, da ker se neve, kako bo z povojno razmetljivo... da bi verjetno ti primorski Slovenci v sestavi jugoslovenske kraljevske vojske lahko škodili razvijanju dobrih odnosa med Italijo in Jugoslavijo". Tako so mi stvari raztomačili moji rojaki, in nekaj temu skladnega sem slišal od nekega vladinog oficirja srbskega porekla.

Angleški zar. so zapleten položaj rešili na ta način, da so okrog šest tisoč naših rojakov vzel pod svojo upravo in jih vporabili za razna dela, tako kot je za vojni napor Zedinjenih Narodov najbolj koristilo. Ker so v kratkem času spoznali inteligenco ljudi in marljivost slovenskih rok, so angleški častniki in podčastniki v zljudili naše ljudi, jim odali vsa-

TUDI FRANCOZI SE SRAMIMO MIHAJLOVIĆA

Mi bratje smo vaši po rodu... Slovenci le urno na plan. Naš čas je napočil... dani se na vzhodu, že žetev je zrela... Puško v dan!

Po kratki tisiči je zopet spregovoril tovariš Dodič. To pot se je v angleškem jeziku v imenu vseh Slovencev v taborišču zahvalil angleškim oficirjem za izredno konkretno postopanje in resnično demokratske odnose napram Slovencem in Hrvatom, ki so jim bili v tem taborišču podrejeni. Dejal je, da bodo po vojni Slovenci in Hrvati, ki so bili pod njihovo upravo znali povedati o tem svojem narodu in, da se bodo trudili za razvijanje angleško-jugoslovenskega prijateljstva. Na kraju je zaključil:

NAGOVOR PROF. DODIČA

"Gospodje častniki! Vi ste se pokazali kot dobiti prijatelji našega naroda in ste vedno pokazali razumevanje za naše vojake. Upravo, da ste z nami bili zadovoljni in da smo skupno sproveli lepe dneve. Mi smo srečni, da smo dosegli kar so naša srca želela: da nesmo vojaki maršala Tita in skoraj bomo krenili na bojno polje v boj proti našim skupnim sovražnikom! Mi vam ne moremo nitičesar dati v znak zahvalnosti in spoštovanja, razen naših lepih slovenskih pesmi, katere vemo da vam ngejajo. Slovenska narodna armada je okoliščini prebivalci večkrat pritožili, da ponci ne morejo spati, ker da vijenjeni vojaki povzročajo nočni nemir..."

Teden dni potem, ko je taborišče prešlo pod Titovo zastavo, je neki Francoz uprašal enega od naših vojakov, kakšne narodnosti so "novi vojaki v taborišču", ki so kačor izgleda prišli sem pred tednom dni in, ki se tako izredno lepo počinjajo. Vojak je odvrnil, da je to vojska maršala Josipa Broza Tit. Francoz je pripomnil, da so, kolikor mu je znano, tudi prejšnji vojaki bili Jugoslovani.

Ko mu je naš rojak objasnil, da so prejšnji pripadali emigrantski vladni, sestavljeni iz starih diktatorjev, je Francoz vzkliknil: "Da! sedaj pa razumem razliko med partizani in pa onim zloglasnim kvizilngom Mihajlovićem!" Taka vojska kot jo ima Tito, mora povsod zmagati... in mi sosedje taborišča lahko odsljek mirno spimo celo noč..."

Francoz ni niti pomisli, da so ljudje isti, da pa je stvar v tem, da so po spremembni zastave, ko so dosegli cilj svojih želja, v velikim navdušenju pričeli Novo, trezno in premišljeno življenje, uzmerno za dobrobit, čast in slavo južnoslovenskih narodov!

Za časa bivanja v Alžirju so me tovarisi povabili da prisostvujem pevskemu koncertu, kateri je bil prirejen v počastitev mladih tovarisih, ki bodo sledilega dne odpotovali na novo službo, namreč v šolo za bodoče Titove pilote. 214 fantov iz taborišča je sledilega dne moralno odpotovati v neki oddaljeni kraj. Odzval sem se poln ginenja vabilu!

BODOČI AVIATIČARJI SO ŽARELI OD PONOSA

Kar sem onega dne imel prilike videti v slišati, to mi bo večno ostalo v neizbrisnem spominu. Vojaška dvoranja, priznjena za kulturne prireditev, je bila polno zabitih slovenskih vojakov. Koliko združljiv, krepkih mladeničev z bistri in veselimi obrazi... koliko dobrih in zavednih Slovencev, ki bodo v najkrajšem času uničili fašistično golazen v naši domovini. Preko tisoč tovarisih je bilo v dve roni! Prišli so tudi iz sosednjih taborišč, da poslovijo od mladih tovarisih, ki bodo kmalu metali ogjenj na germano-fašistične berte.

Veliko veselje je zavladalo med našimi vojaki in pričeli so peti partizanske pesmi (in v zahvalnost angleškemu zavezniku, britanski himni), kar seveda ni bilo po godu gospodom vladinim oficirjem, ki so može sedeli v kamionih (tovorni avto.)

Po izvršenem glasovanju v vseh taboriščih, kjer so se našeli naši vojaki, je ostalo razvidno, da se je približno šest tisoč vojakov izpolnilo (verjetno vstop v NOV), da so oni, Angleži dobro vedeni, kako naši fantje čutijo in, da so storili vse kar je bilo v njihovi moći, da dosežejo svoje pravice.

Dejal je: "Da ni njihova krvila, da se poslovijo od mladih tovarisih, ki bodo kmalu izvajali na fronti v korist skupne zavezninske zmage. Prišel je, da mu je izredno žal, da se mora z tako dobrimi vojaki posloviti, posebno radi tega, ker je dostikrat raznišil o tem, kako sigurne vojaške podvige bi on z našimi ljudmi izvajal na fronti v korist skupne zavezninske zmage.

Prišel je, da mu je žal, da se ni vojakom že pred dolgo ostvarila želja, katera se jim je sedaj končno izpolnila (verjetno vstop v NOV), da so oni, Angleži dobro vedeni, kako naši fantje čutijo in, da so storili vse kar je bilo v njihovi moći, da dosežejo svoje pravice.

Dejal je: "Da ni njihova krvila, da se poslovijo od mladih tovarisih, ki bodo kmalu izvajali na fronti v korist skupne zavezninske zmage. Prišel je, da mu je žal, da se ni vojakom že pred dolgo ostvarila želja, katera se jim je sedaj končno izpolnila (verjetno vstop v NOV), da so oni, Angleži dobro vedeni, kako naši fantje čutijo in, da so storili vse kar je bilo v njihovi moći, da dosežejo svoje pravice.

Na odru se je pojavil redov-profesor Dodič, doma iz okolice Trsta, ki je bil takoreč duša patriotskega in kulturnega gibanja naših vojakov v alžirskih taboriščih. Pozdravil je prisotne, se zahvalil našim vojakom predstavljeni. Bilo je prisotnih tudi mnogo civilnih gospodarov, francov in na jugosloven naprednega mišljenja. Med vojaki sta bila tudi oba oficirja, ki sta prestopila pod zastavo Narodno-Osvobodilne vojske.

Po izvršenem glasovanju so naši fantje na vseh taboriščih ponosno razvili zastavo Narodno-Osvobodilne vojske Jugoslavije in si prideli rdeče zvezdice — znak svobode in demokracije — na kape.

Izrazili so angleškim oblastim zahtevali, da se naši vojaki ne morejo vzbuditi v poslušalcih mogočne občutke. Ko sem se obrnil naokrog sem opazil, da vojaki drhtijo in da so nam vsem solzne oči. Sledila je druga klica:

Nekje je dežela, kjer vlada svoboda, kjer srečo uživata delavec in kmet.

Tam kmetia ne žuli nobena gospoda,

kder dela ta uživa truda cvet!

Zatem pa v počastnem svečanem tempu sledi:

Nekje je dežela, kjer vlada svoboda, kjer srečo uživata delavec in kmet.

Tam kmetia ne žuli nobena gospoda,

kder dela ta uživa truda cvet!

Zatem pa v počastnem svečanem tempu sledi:

Nekje je dežela, kjer vlada svoboda, kjer srečo uživata delavec in kmet.

Tam kmetia ne žuli nobena gospoda,

kder dela ta uživa truda cvet!

Zatem pa v počastnem svečanem tempu sledi:

Nekje je dežela, kjer vlada svoboda, kjer srečo uživata delavec in kmet.

Tam kmetia ne žuli nobena gospoda,

kder dela ta uživa truda cvet!

Priprave za uspesno kampanjo Edinosti

V akciji na Gorenjskem

V. G.

Večerno solnce je zlatilo vrhove temnozelenih gora, v dolini je vstajala tenka, svomodra meglica. Oblaki so se že skoraj razbežali, in le svetle kapljice, so pričale o malo prej minile deževju. Povzeli smo se na greben, odkoder se nam je odprl krasen razgled po vsej dolini. Oj, zemljišča slovenska, prečudovita si v svoji lepoti!

Bili smo v treh, midva s tovarišem Bojanom in najnji vodič. Mladi fantič name je kazal pot do taborišča majhnega partizanskega odreda. Ob mraku smo prispeli na cilj: na gozdnom parobku kmečka hiša, hlev, nad njim skedenj in ob strani kolarnica. V hiši so bili poleg domače družine stinjeni odredova "pisarna", "skladisčje" in "ambulanta". Vsa posadka je s komandantom Jakatom, komisarjem Janezom, kuhanico Marijo in bojničarko Vero vred štela komaj okoli dvajset ljudi. Ob našem prihodu se je ravno v kotlu nad par kamni kuhalo večerja. Prijazno se je kadilo, še prijaznejne dišalo. Okrog ognja se je motalo ali sedelo nekaj zastavnih fantov. Sprejeli so našu prijazno in veselo, kakor bi se že od nekdaj poznali.

"Kje pa je tovariš komisar?" sem pobaral.

"O naš komisar Janez pa pravkar strže svojo kosmačo".

Na hlevska vrata si je bil obesil preostanek nekdaj ogledala, vodo je imel v menažki na tleh in si je z britvijo neusmiljeno obdeloval brado. Čeprav najbrž še ne tridesetleten je vendar že imel sivo oprasene lasi. To ga je delalo nekako dostojanstvenega, a živahne oči izza naočnikov so pričale, da komisar nikakor nji kar tako od muh. Ne da bi popustil opravilo, smo se pozdravili. Povedal sem mu, kaj in kako.

"Treba bo par dni počati. Naš komandanat Jaka je na delu, a se bo vrnil še nočjo ali jutri. Z njim bosta uredila. Dotlej vama pri nas gotovo ne bo dolgčas".

Posedeli smo ob ognju. Tik ob meni so sedeli trije, ki mi je oko na njih takoj obstalo. Videti in, še bolje, šlišati jih je bilo, da so Pri morci. Sami veseli, simpatični fantje. Najživahnejši med njimi, Joško, je bil doma iz Kanala, Vlado iz Kobarida, a Franc iz Vipave. Povedali so svojo zgodbo. Živel so pod Italijo, kjer so dobro okusili gorje petindvajsetletnega suženjstva. Bili so mobilizirani in so služili v italijanski vojski nekje blizu francoske moje. Ko so čuli o partizanskem gibanju pri nas, so seveda kmalu sklenili pobegniti. Posrečilo se jim je in po velikih naporih so srečno prišli na domača tla. Bilo jih je veselje pogledati tako zavrne, živahne, mišičastih udov in vedno dobre volje. Ko živo srebro med njimi je bil Joško, delavec, ki je poleg svojega dela še vedno našel čas tudi za šport. Kmečki sin je bil Vlado, čokat, a zelo pameten in prevdaren borec. Rekl so mu tudi "Bombaš", kjer so bile ročne bombe njegovo najljubše orožje. Franc, tuji kmet, je bil pa hrust, močan za dva in izvrsten strelec, zlasti z revolverjem. Po večernji smo dolgo govorili. Okoli devetih se je vrnil komandanat Jaka z dvema tovarišema. Prinesel je novico, da se je pred tremi dnevi par ur od tam naselil nemški garnizon, približno 60-70 ljudi. Kaj brž je bilo sklenjeno, da pojde odred še to noč na pot. Napasti je treba Nemce, še preden se bodo spoznali z okolico. Fantje vsi vrž na noge in so na mah pripravljeni. Zakaj bi tudi mi dva z Bojanom ne šla z njimi?

Komandanat Jaka je razložil načrt. Baraka z garnizonom leži malo nad cesto tik pod gozdom. Vse naše še in najpotrebnejše reči.

sile, vse skupaj osemnajst borcev, bomo razdelili v dva dela. Glavnina bo napadla od spredaj, manjši del pa s hriba. Nama z Bojanom so zaupali puškomitraljez z nalogo, da krijeva poglavite tri napadalce, Joškota, Vladoto in Franca.

Ob desetih smo krenili na pot. Na cilj smo prispevali v dobrih petih urah. V gozdu nad barako smo se ustavili. Komandanat Jaka in Joško sta si ogledala položaj. V kratkem bojnem posvetu je bil brž sestavljen načrt. Baraka je dolga kakih osem metrov in ima vrata na čelu in na hrbtu, ob strani pa po troje oken. Pred obema vrati stoji po en stražar. Razdelili smo se, dva sta šla na stražo pod cesto, komandanat in komisar z devetoricom so obkrožili barako s spodnje plati, Joško, Vlado, Franc in midva z Bojanom pa smo se spustili mimo dreves do barake. Joškotova naloga je bila, brez sumu odstraniti prvega stražarja. Neslišno se mu je približal. Ko se je ta okrenil od njega, je Joško bliškoma planil nanj in mu z roko zamašil usta in nos. Nemcu je zastala sapa, samo še krepak sunek s kolenom v trebuh pa se je stegnil. Stražar na drugi strani je v tem najbrž le nekaj zasumil. Nemanja je komu pod nogo počila suhih, da je zaklical: "Halt, ver da?". A že je počil strel, Fric se je zvrnil, in to je bil znak za splošni napad.

Dva sta skočila k vratom, začela sta s kopiti lomiti, več drugih pa je metalo skozi okna ročne bombe. Švabe so seveda brž planili iz spanske in se zmedeni poskušali ubraniti. Medtem sem Joškota izgubil z vida, a le za hip, ker se je že s prožnim skokom pognal na streho. Skušal jo je razkriti, ali pa vsaj narediti vanjo večjo luknjo. Za njim se je povpel na streho tudi Vlado, medtem ko je Franc razbijjal spodaj druga vrata. V tem se moralni naši spredaj v sled silnega nemškega ognja nekoliko umaknili, tako da z ročnimi bombami niso mogli barake več doseči. Položaj mahoma ni bil več tako rožnat, saj je bilo Švabov, kljub temu, da jih je moralno že precej pasti, vendar dokaj več kot naših. Iz barake se je glasilo nečloveško tuljenje, javk in stok ranjenih ter preklanjanje ostalih. Joškotu in Vladotu se je medtem posrečilo dvigniti kos strehe in ročne bombe so začele spet svojo petek, vsekakor ne bom z lepa pozabil. Bogve, ali se bom še kedaj z njimi srečal in kaj neki zdaj delajo?

Na a sveta dolznost

(Brzjavno Edinosti)

Moskva — Urad za tiskovno službo Vse-slovenskega odobra, je naslovil članek pod zgornjim naslovom Edinosti, ki ga je napisal slovenski duhovnik Andrej Ilčič. Njegov članek se glasi:

"Nova narodna oblast v Sloveniji v vso vremenu zvrza pozornost verskemu življenju. Formirana je posebna komisija za verske zadeve pri predsedstvu Sveta Osvobodilne Fronte. V osvojenih pokrajinalah Slovenije, Svet Osvobodilne Fronte je aranžiral konferenčna zborovanja, katerih se udeležujejo duhovniki in razlagajo vprašanje o vlogi duhovništva v dobi Narodnoosvobodilne borbe, kajti Hitlerjevi in narodni izdajalci, skušajo odvrniti ljudstvo in sicer z lažjo od Osvobodilne borbe, češ, da je v osvobodilnih pokrajinalah Slovenije prepovedano bogačstje. To je zloglasna laž! V našem okraju veronauk se vrši takoj pred vojno. Ob nedeljah verniki gredo v cerkev k službi božji popolnoma svobodno. Vršijo se cerkveni obredi, procesije, krščenje otrok in tudi k bolnikom se gre z sveto potnico. Ravno nasprotno je torej resnica, da ljudstvo vživa ne samo popolno svobodčino v verskih zadevah, ampak pomaga vršiti službo božjo medtem tudi našo oblast. V šolah se poučuje Sv. Pismo. Cerkveni obredov se udeležujejo med civilnim prebivalstvom, tudi vojaki in častniki Narodne vojske. Govoril sem z mnogimi in niti enega nisem slišal, da bi povedal, da kjer koli obstoji prepopred verno nauka pri armadi. Ne vojaki in tudi partizani niso spremenili svojega stališča napram cerkvi. Lahko rečem, da jih je neizrecivo trpljenje zblizilo z veronaukom v našem okraju, kjer se je vodila v velikem obsegu borba za svobodo in kjer se je narod tako navdušeno dvignil v odpor, za kar gre do v dobr meri zasluge duhovščini, katera je v včini podpirala Narodnoosvobodilno borbo. Mi smo pokazali in bomo tudi v božo našo ljubezen do našega naroda. Jaz sem vedno bil na strani progresa.

V staro okupatorsko Jugoslavijo, smo bili bolj odstranjeni od naroda, kakor pa z narodom. Narod ni imel pravico izraziti svoje želje in svoja narodna čestva. Jaz upam in prepišam sem da izražam mišljenje večine duhovništva, da je Osvobodilna Fronta ustvarila Nov svet — novo življenje — svobodo in srečo za vse. V njej ni mesta za razbojništvo, ampak notranja srčna ljubezen zmaguje. Pred cerkvijo so ravno tako značilne naloge, da pomaga zgraditi to novo življenje. In to je naša Sveti dolžnost duhovnikov.

Naša vera je svobodna in cerkev lahko igra značilno vlogo, katera ni politična niti ni ekonomska, ampak duševna. Priznavam odkrito, da so bili vsaj nekateri duhovniki med nami mišljena in so trpeli celo strah, i pirati.

gimi in niti enega nisem slišal, da bi povedal, da kjer koli obstoji prepopred verno nauka pri armadi. Ne vojaki in tudi partizani niso spremenili svojega stališča napram cerkvi. Lahko rečem, da jih je neizrecivo trpljenje zblizilo z veronaukom v našem okraju, kjer se je vodila v velikem obsegu borba za svobodo in kjer se je narod tako navdušeno dvignil v odpor, za kar gre do v dobr meri zasluge duhovščini, katera je v včini podpirala Narodnoosvobodilno borbo. Mi smo pokazali in bomo tudi v božo našo ljubezen do našega naroda. Jaz sem vedno bil na strani progresa.

V staro okupatorsko Jugoslavijo, smo bili bolj odstranjeni od naroda, kakor pa z narodom. Narod ni imel pravico izraziti svoje želje in svoja narodna čestva. Jaz upam in prepišam sem da izražam mišljenje večine duhovništva, da je Osvobodilna Fronta ustvarila Nov svet — novo življenje — svobodo in srečo za vse. V njej ni mesta za razbojništvo, ampak notranja srčna ljubezen zmaguje. Pred cerkvijo so ravno tako značilne naloge, da pomaga zgraditi to novo življenje. In to je naša Sveti dolžnost duhovnikov.

Naša vera je svobodna in cerkev lahko igra značilno vlogo, katera ni politična niti ni ekonomska, ampak duševna. Priznavam odkrito, da so bili vsaj nekateri duhovniki med nami mišljena in so trpeli celo strah, i pirati.

Noranda — Cenjeni urednik! Tukaj vam pošiljam eno ponovno in eno novo narodino za list Edinost. Nova narodina je od lastnika prima, ki se nahaja pri vas v uredništvu, namreč Anton Jakofčič, in ako mu ga niste poslali, vas prosim da storite na spodaj označeni njegov naslov.

Nadalje vam sporočam, da smo imeli zadnjo nedeljo letno sejo odseka Zvezze Kanadskih Slovencev, ker smo imeli tudi volitve urednikov za bodočo leto. Ostane pa vse po starem, to je brez sprememb, ker članstvo je glasovalo za staro določilo dolžnosti.

Raspravljali smo tudi glede kampanje za list Edinost, ki se prične 1 januarja in konča zadnjega februarja, kako in na kakšen način bi izpolnili kvoto. Prišli smo do zaključka, da priredimo enkrat januarja meseca včerino zabavo in to samo za list Edinost.

Zatoraj rojaki in rojakinje, ste naprošeni že sedaj, da obiščete to zabavo. Kdaj in kje se bode vršila, bo pravocasno poročano.

Naša narodna dolžnost je, da kot Slovenci podpiramo list Edinost. Drugi ga ne bomo. List nam prinaša lepo poučne članke iz naselbin, lep roman in kar je največje važnosti, priobčuje pisma in naših trpečih bratov in sester iz starega kraja, ki jih prejemajo rojaki v Kanadi in drugod. Eno bolj kot drugo je žalostno.

Cital sem v "Enakopravnosti" pismo iz starega kraja. "Nemški oficir je hotel prisiliti dečka 10 let starega da je partizan, ko je pasoval krave malo bolj v bregu. Deček je začel jokati, da od tega nič neve ali nemški razbojniki, ni tega vpošteval, dečka prime za lase in ga hladnotravnost ustreli v čelo. Nadalje piše: "Partizani so šli čez počzano vas, to je bilo pri Gorici in zasišju otročji jok. Ne daleč v stran dobijo jamo in notri je bilo dvajset žen in dekle umorjenih, otrok se je pa plazil po mrtvi materi in z njenih ran kri lizal. Otroka so potem rešili in se nahaja v Afriki, ker imajo Jugoslovani logor."

Taka in podobna pisma prihajajo in to nam pišejo naši slovenski listi — v tvojem jeziku da ga razumeš, ki rojaki in rojakinja. Poznavaš, občino, poznaš ljudi v starem kraju, vse to ti natanko popišejo samo naši slovenski listi. Ako nebi bilo naših slovenskih listov, bi mi malo vedeli, kaj se dogaja po svetu, tvoji ali moji vaščani ali občani, so razstreseni po celih Kanadi ali Ameriki, da bi vsakemu pisal, kaj si prejel iz starega kraja skoraj ni mogoče. Kaj rado se zgodi, da ne veš naslova, rad bi sporočil tudi kaj druga, zopet ni mogoče, posebno ako nisi naročnik lista, ker list gre iz roka v roko v vseh ozirih. Pošlješ pismo kaščne vsebine bi že bilo, urednik ga bode drage volje pričebil in po par dneh, bodo vsi tvoji znanci vedeli. V nasprotnem slučaju ako nimam slovenskega lista, bodo pa leta prošlo, ki ne boš vedel kaj se je z tvojim sosedom zgodilo. Zato moramo biti našim slovenskim listom hvaležni, moramo jih podpirati, se posebno pa naš list v Kanadi, to je Edinost.

Zatoraj vsi na delo, da list podpremo tako, da bo

vsaj enkrat na teden izhaja, kar je že več rojakov ker je bil pri zadnjih volitvah izbran. Zato kdor se naroči vah izvoljen za poslance kot kandidat CCF. Franco je začeli popuščati in kar mislim tudi naši, tako da prav slabo kaže. Za dobre in aktívne člane, se zna zgoditi, da pridejo v manjšino. Priporočati bi našim rojakinjem, da držimo do zadnjega, kako tukaj pri nas v Norandi. Tukaj imamo delavsko organizacijo CIO skoro leto dni. Začetek je bil zelo reden, vse navdušeno za omenjeno organizacijo, še bolj izpadlo pa glasovanje. Glasovanje je bilo 93 % za delavsko unijo, ali kompanija se neukloni in ne prizna, akoravno so bile sodninske razprave v Ottawa in Montrealu. Vse zastonj. Kompanija je trda napram vsem temu. Glavni organizator je odstopil, za vzrok je

navedel da je prezaposlen, navedel da je prezaposlen, ker je bil pri zadnjih volitvah izbran. Zato kdor se naroči vah izvoljen za poslance kot kandidat CCF. Franco je začeli popuščati in kar mislim tudi naši, tako da prav slabo kaže. Za dobre in aktívne člane, se zna zgoditi, da pridejo v manjšino. Priporočati bi našim rojakinjem, da držimo do zadnjega, kako tukaj pri nas v Norandi. Tukaj imamo delavsko organizacijo CIO skoro leto dni. Začetek je bil zelo reden, vse navdušeno za omenjeno organizacijo, še bolj izpadlo pa glasovanje. Glasovanje je bilo 93 % za delavsko unijo, ali kompanija se neukloni in ne prizna, akoravno so bile sodninske razprave v Ottawa in Montrealu. Vse zastonj. Kompanija je trda napram vsem temu. Glavni organizator je odstopil, za vzrok je

Jack Modic

Kampanja Edinosti in drugo iz Norande

Sudbury — Kakor je bilo poročano v našem listu Edinost, da nam je vojna vihra iztrgala že tretje žrtve iz Slovenske naselbine v Sudbury, v borbi krvolocene nenasnitnega fašizma, je padel nekje na severnem delu Antlantika Slovenski mladi mornar Tony Smrk.

Na prošnjo staršev poškodnjega, je bilo njegovo truplo pripeljano na dom, dne 4 decembra 1944. Pogrebni zavod: Jackson in Bernard. Je večše in skrbno urenil svoje delo, da je bilo težko opaziti usodno rano, katero je imel na desni strani obraz.

V lepi krsti, katero so mu kupili starši, je bilo truplo postavljeno na njihov dom, 439 Burton Avenue. Rakev je bila odprt. Vidni znaki nagrbanih rok, so nam izrazito izpričali, da se je siromak strašno boril, z mrzlimi valovi severnega Atlantika, kateri so pogolnili dne 28 nov. 1944 jadrnico "Shawinigan" s celo posadko vred, 90 tovarишev mornarjev in častnikov.

Pogreb se je vršil naslednji dan, dne 5 dec. 1944. Častna straža in nosilci krste, so bili sami kadetje mornarične šole, pod vodstvom stnika W. G. Beaverja. Dalje na 8 str.

TRDNA PODLAGA EDINOSTI-JE IZPOLNITEV KVOTE

Port Arthur pripraven za kampanjo Edinosti

Port Arthur — Iz Port Arthurja se res bolj slabo oglašamo v javnosti, kakor od nas, kateri živimo v mestu tako tudi od naših gozdarjev na raznih gozdnih kempih v tej okolici. Nenavaj kaj zaprav naj bi bil vzrok, saj vendar naredimo dobro in koristno delo posebno zdaj v zbiranju pomoči za staro kraj, kar seveda zanimali bralci tudi drugod, kaj delamo in kako smo tukaj uspeli. Tudi kar se sposobnosti tiče, bi ne smeli imeti izgovora, smo pač navadni delavci in kot tak, bomo napisali le resnico. In ta pa v marsikarilih ozirih bode v oči, posebno izkorisťevalce in protinarodne skupine v tekoči vojni. Zato je na mestu, da se večkrat javimo z prvrsticami iz tukajšnje naselbine v javnost.

Na zadnjem sestanku odseka Zveze Kanadskih Slovencev, smo raspravljalji vprašanje prihodnje kampanje Edinosti. Določeno kvoto, oz. sugestijo uredništva Edinosti, smo brez nadaljnje diskusije sprejeli enoglasno in si nadeli naloge, ne samo izpolnitvi kvoto, temveč tudi prekoračiti. To pa tembolj, ko v vsakim dnem bolj in bolj jasno se izraža velik pomen protifašističnega tiska na naš kulturni in narodni napredek, poleg tega pa, da smo pravilno poučeni o današnji situaciji v svetu, katera kot razvidno postaja zelo resna in lahko usodna a ne bomo združeni in edinstveni med seboj.

Raspravljalji smo vprašanje, kako izpolniti kvoto, kako prirediti kako zabavo ali banket v to svrhu, kako se vskupaj složno zavzeti, da bo naša naselbina zopet na častnem mestu ob zaključku kampanje. Kakšen načrt si smo izdelali bomo poročali pozneje. Tudi naše gozdarje smo imeli v mislih in sklenili, da se bomo obrnili na njih za pomoč, kateri so bili vedno prvi med prvimi na prednem v dobrodelni stvari. Namenili smo poslati

jin posebej pisma in vse potrebitno za kampanjo. Tukaj naj še omenim, da je dobil Joe Miklšek od svojega tasta iz Amerike pismo iz starega kraja v katerem so naslednje vrstnice: "Vas Stari in Novi Kot, so vse hiše požgane. Tvoja družina je pregnana od brata Jakopa žena je ubita, takisto od Edvarda Troha. Sesstra od Franca Mikeliča, ki je tudi poročena v Starem Kotu je tudi ubita, kakor veliko drugih. Dostih je od gladu pomrlo: To je groza!"

Take vesti dobivamo iz prelepe naše rojstne domovine, kar pa ni še niti od daleč vse, kaj se je dogajalo

in kako strašno trpi naš narod. Da mu olajšamo teško in strašno trpljenje, gradimo naše kulturne in narodne organizacije ter naš list in sicer do takso visoke stopnje, da bomo zmožni vedno ob vsaki priliki prispečiti mu v pomoč. Postavimo Edinost na trdno podlago v naslednji kampanji, da bo ob pravem času zmožna bitati kakšno koli prevaro posebno sedaj, ko se približujemo odločilnim trenutkom izmed starega in novega sveta.

Naročnik in čitaljem vočimo vesole božične praznike in srečno ter zmagovito Novo leto 1945!

F. Cimpric.

PISMO IZ STAREGA KRAJA IN DRUGO

Perron, Que. — Cenjeni urednik Edinosti: Priloženo vam pošljem \$4.00, tri za ponovno naročino na list in \$1.00 za tiskovni sklad, ter obenem prosim, da prizbere ta dopis v listu Edinosti.

Pred par dnevi sem prejel pismo iz starega kraja iz Bele Krajine, od moje družine, v katerem mi pišejo, da so se vsi živi in zdravi, samo da so bosi in na pol goli. Prosijo me da jim pošljam **ne denar**, ampak čevlje in bleko. Starejšega sina ni doma, on se nahaja v Narodno osvobodilni armadi. Od njega sem prejel pismo 6 decembra, katero je naslovil na "Edinost 206 Adelaide St. W. Toronto", in sem ga v redu sprejel za kar Vam najlepša hvala. V pismu piše, da se sedaj nahaja v Italiji pri Narodno osvobodilni armadi, da je tam dosti Slovencev in me prosi pomoči.

Vidite, dragi rojaki in rojakinje, naš Slovenski narod je pregnan po vseh deželah in v povod je v velikem pomanjkanju v hrani in obliki in mnogi so, ki se nimačo nikomu potožiti in svojega gorja olajšati. Zato, bo-

dimo združeni vsi tukaj in zbirajmo kateri več more zbrati hrane in obleke in z tem nekoliko olajšati trpljenje našemu narodu. Z tem se bo mnogim rešilo življenje, ako bodo dobili pomoč še o pravem času, saj ura rešitve se bliža in sovražnik bo kmalu izginil iz naše zemlje.

Torej rojaki, kateri imate še zdaj zmrzlo srce, **zbudite se in pomagajte našim bratom in sestriram zdaj**, še danes, jutri je lahko že prepozno. Takojšna pomoč, je dvajna pomoč!

Zaeno pošiljam imena nadaljnih darovalcev za pogorelce v Pascalis, Que. Iz

Malarтика, Que, odsek št. 5 V. P. Z. Bled, \$20.00, po \$5.00 Joe Weiss, po \$2.00 N. Vičič, P. Šterk, P. Babič, F. Sparsamblek, M. Seliak, J. Guštin, po \$1.00 M. Polich, F. Jurčič, J. Plavetich, L. Uršič, M. Javorec in D. M. skupaj \$48.00. Za Frank Zobec \$19.00, za J. Jankovich \$19.00 in M. Flajnik \$5.00. To vsto je zbral Joe Weiss za kar mu lepa hvala za kar in njegov trud in lepa hvala vsem darovalcem.

Iz Sudbury so darovali od odseka št. 9, V. P. Z. Bled, po \$2.00 Joe Nemanich, Frank Zaic, po \$1.00 L. Ručarčič, J. Košmerlj, M. Zaic Frank Župančič, L. Račič, F. Dim, J. Starica, J. Kambič, L. Bartol, J. Golobič, Ignac Višek, T. Smrke, po \$1.50 L. Jurca, po 50 c. F. Korošec, L. Leskovec in P. Tomc. To vsto je zbral Louis Račič, lepa hvala za njegov trud in lepa hvala vsem darovalcem.

Iz Timminsja so darovali od odseka št. 3, V. P. Z. Bled, po \$5.00 J. Andolšek, po \$3.00 W. R. Lovery and Sons, po \$2.00 F. Otoničar, J. Ponikvar, A. Plut, J. Župančič Schumacher Hotel, J. Chenier, J. Kukec, po \$1.00 J. Prelesnik, F. Anzelc, J. Zupančič, J. Šilc, F. Hengman, J. Suštaršič, J. Vičič, A. Hočvar, J. Pečjak, J. Mavec, J. Jarc, F. Tegel, F. Turk, A. Palčič, J. Krevs J. Intihar, Emery Prince Alb. Hotel, Barmolar Hotel K. Novosel, A. Doplihar, M. Pleše, A. Lavrič, A. Ilaršček, J. Stupica, J. Gornik, G. Žagar, D. Ligatsel, L. Vidavščič, R. Osanic, G. Rajakovič, K. Jerezinac, P. Markovič, N. Matie, J. Benčina, Frank G. B. J. Rus, po 50 c. F. Barbara, I. Jezerinac, J. Evans, V. Irimie, V. Broskun, Algooma Hotel (F. X. Gauthux), R. Hiris, Ignac Župančič, po 25c. T. Pirn, J. Božič, J. Cerney, H. Baessonault, F. Zdravil, Mrs. Kennedy, Mr. Sen, Patrich, Maltais, skupaj \$65.50 in so darovali od te vsto Frank Zobec \$38.25 in John Jankovich \$27.25.

To vsto je zbral John Mate za kar mu lepa hvala vsem darovalcem. Pozdrav vsem Slovencem in Slovenkam, listu Edinosti pa velik uspeh in novih naročnikov.

Prihodnja izdaja izide kakor je omenjeno z dne 5 januarja.

Joseph Prus,
Box 100,
Perron, Que.

Okrog 683 veleposestev v provinciji Lublin v Poljski, bo razdeljeno med 53.000 kmetov po dolodični prvega kongresa kmetov, ki se je pred nedavnim vrnil.

Poljska reakcija sklicuje se na poljsko ljudstvo, da ji je naklonjen, najbrž da bi ne bila pri volji za "plebiscit" med 53.000 poljskih kmetov, kateri naj bi določili, ali so za ali pa proti razdelitvi veleposestev.

Sir Samuel Hoare, britski ambasador v Španiji je postal ostavko na svoj položaj z pritožbo, češ da so mu bili nemški gestapovci vedno za petami.

Res čudno! da je še sedaj dobil poguma obtožiti nemške gestapovce. Saj je bil vrnjanji minister za časa Chamberlinove vlade in odobril italijansko in nemško invazijo v Etiopiji in Španiji.

Mar so se gestapovci res takoj izpremenili od tega časa?

Vodja CCF Mr. Coldwell pravi da odobrava protest britiskih laboritor proti vladnemu ministerju in krvavi borbi proti fašističnim morilcem in domačim izdajalcem, uljudno vabimo vse Slovence in Slovenke, Hrvate, Srbe in druge Slovance, da se te zabave udeleže.

Naš ženski krožek je poskrbel poleg peciva in čaja, ter tamburaškega zborna naše Mladine, ki nas bo razvabiljalo to večer, da pride v našo sredino urednik Edinosti, George Matešič iz Toronto. Prepričani smo, da nam bo ob tej redki priliki za nas tukaj na severu, imel

če hočete zvrniti pozornost ljudske radovednosti, tedaj razstavite v izložbi na oknu razne umetnosti. Namreč Slona, da brca, psička, da se gunca, mumija, da se napihiuje, Santa Claus, da se smeši. Imeli boste cel dan prav dosti radovednevez.

Tako jih ne manjka pred velikimi trgovinami v Toronto!

Dragi urednik kolone "Paše nekaj". Ker je bilo receno da se prispeva za to kolono nekoliko gradiva, je tudi moja želja prispeti nekaj. Ne bodi pa hud, če je cela reč skoraj otročarja.

Pred nedavnim sem imel tale pogovor z nekim rojakinjem: "Govorila sva o vsem in tudi pri tem svedeo o organizacijah in potrebi da smo člani narodnih ustanov. Odobral je zbiranje pomoci za v starci, kot Hrvate in Srbe, da se zgoraj omenjenih prireditve udeleže. Po posebno igra bode zanimiva.

Mladina je ustavila mlađinski odsek Zveze Kanadskih Slovencev z prav lepim številom članov in članic in sedaj se pridno učijo za igro: "TRI SESTRE". Predstava bude dne 14 januarja. Kar nas pa je ta starejših bodemo pa prihodnjih par tednov tudi precej zaposleni z tri-dni Bazarjem, ples itd, potem pa zoper veselica dne 27 decembra v prid tiskovnega skladnika za našo Edinost. Vse to se bode vršilo v Hrvatskem Izobraževalnem Domu.

Naproša se tako Slovence in Slovenke, kot Hrvate in Srbe, da se zgoraj omenjenih prireditve udeleže. Po posebno igra bode zanimiva.

Z gesmom: "Breni fašista"! Pozdravljam vse Slovence in Slovenke po Kanadi.

Frank J. Romer.

Trenutne naloge aktivistov Osvobodilne Fronte

Konec vojne in zato tudi popolna osvoboditev slovenskega naroda ni večdaleč. Slovenska OF, ki se že več kot tri leta skupno z ostalimi narodi Jugoslavije bori proti okupatorju, je v tej borbi izvojevala velike pridobitve, ki bodo ostale osnovne bodočega našega političnega in socijalnega življenja: politično je vzgojila in razgibala slovenski narod, ga spravila v aktivno borbo proti okupatorju, osvobodila že obširno slovensko ozemlje, kjer je uvedla pravo ljudske demokracije. V zaključni fazi vojne OF stoji še vedno pred težkimi in ogromnimi nalogami. Osvoboditi

mora vse slovensko ozemlje in povsod uvesti pravo demokracijo. Da bi mogla biti kos svojim nalogam, se je od 4 do 6 septembra na osvobojenem ozemlju Slovenije vršilo 11. zborovanje aktivistov OF, ki so ga udeležili delegati iz vseh slovenskih pokrajin. Namen tega zborova je po besedah tovariša predsednika bil, "da pred glavnim naskokom pregledamo svoje vrste, utrdimo v njih enotno miselnost, entote poglede in družno voljo za končni napor, kakor tudi za prve korake v prihajajoči svobodi". Izgovor predsednika OF tov. Vidmarja, podpredsednika

Krožek Demokratičnih Jugoslovank priredi večerno zabavo v soboto zvečer dne 30 decembra v Filanderski dvorani na 4-ti ulici v Timminsju.

Pričetek zabave ob 8 uri zvečer.

Ker je čistički dobiček zabave namenjen za pomoč narodom v Jugoslaviji v njihovi teški in krvavi borbi proti fašističnim morilcem in domačim izdajalcem, uljudno vabimo vse skupaj zanimači in nam je treba tudi dobriga pojasnila, kako bi naše društveno, organizacijsko in narodno delo usmerili k večjemu uspehu.

Poleg tega udeleženci bo do imeli prvikrat priliko videti nekoliko slik iz partijskega boja v Jugoslaviji, ter časopisje, katero izhaja na osvobojenem delu Slovenije. To je pa obenem za nas temveč važnosti sedaj, ko delamo in zbiramo pomoč za naše brate in "vstre v starci domovini, da vidimo tudi njihovo delo, trpljenje in strahote vsaj na papirju, ko ne moremo ramo ob rami z njimi voditi enako borbo. Zberimo se to večrvi v znamenju bratske solidarnosti v znamenju zveste prisegi, da bomo v prihodnjem letu delali še z večjo vnemo na polju protifašistične borbe za popolno in dokončno zmago nad fašizmom in vsemi njezinih privržencih.

Uljudno vabi vse in vsakega prireditvenega,

Odbor:

SLOVENCI IZ PORT ARTHURJA POZDRAVLJAJO IVANČIČA

IVANČIČA

Port Arthur — Na redni seji odseka Zveze Kanadskih Slovencev je sklenjeno da pošljemo potom uredništvu Edinosti pozdrav političnemu komisarju na parniku "Timok", Dušanu Ivančiću.

VOŠČILIO IN PONOVITI NAROČNINE

Beamsville, Ont. — Cenjeno uredništvo! Tukaj vam prilagam tri dolarje za novovitev naročnine in lahko rečem — **zamudo**. Radi tega prosim vse stare in nove naročnike, da se nebi ravnavi po meni, ampak poslali naročnino prej ko ista poteče, če je le mogoče.

Farmarji smo kot navadno vedno zaposleni. Spomladi in poleti na polju, po zimi pa doma pri živini in drugih pripravah za prihodnje leto. Tako nam res ne manjka dela, toda kljub temu kolikor nam je mogoče pomagamo tudi na drugem polju dela in posebno za zbiranje pomoci za v starci.

Hrvati, bi se moral vsak bolj zanimati za naše sirote v starem kraju. Po večini imamo tam koga svojega bližnjega, toda nič ne dene, če tudi je kdo brez svojcev.

Tisoči otrok bodo brez svojih staršev, kateri so položili svoja življenda za osvobojenje našega naroda. In ravno zato nas rodoljubna dolžnost veže, da se spomnimo na te sirote tukaj v kaščah prispevkom bodisi de narino ali pa v blagu. Hvaležni nam bodo do smrti, da smo jim omogočili prenašati bolečine in gorje vsaj z najpotrebnejšim.

Pozdravljamo celo posadko "Timoka" in ji zaobljubljamo, da bomo storili kar največ mogoče za olajšanje teških ran naših bratov in sester na domu! Iskrene in rodoljubne pozdrave izročamo pa Tebi Dušan Ivančić z nadejo, da se še oglaši tukaj med nami v Kanadi!

Smrt fašizmu — Sloboda Narodu!

Ne odsek Z. K. Slovencev Tony Cimpric, tajnik.

Vočsim vesele božične praznike in srečno Novo leto 1945 vsem naročnikom lista Edinosti — listu pa mnogim novim naročnikom. A fašistom pa skorajno smrt! Živel maršal Tito!

Joseph Barič.

naročnikom Edinosti

To je pa medtem najboljši odgovor zarotni kampanji Torjevec.

Koliko so prispevale posamezne naselbine za pomoč narodom Jugoslavije

1 Vancouver, B. C.	\$45.586.50
2 Windsor, Ontario	22.139.00
3 Port Arthur, Ontario	16.660.00
4 Toronto, Ontario	13.994.60
5 Sudbury, Ontario	10.912.23
6 Hamilton, Ontario	9.869.00
7 Montreal, Quebec	7.070.88
8 S. S. Marie, Ontario	5.500.00
9 Schumacher, Ontario	5.331.63
10 Timmins, Ontario	4.743.40
11 St. Catharines, Ontario	4.484.70
12 Val d'Or-Bourlamaque, Que.	4.441.25
13 Welland, Ontario	4.091.00
14 Kirkland Lake, Ontario	3.775.50
15 Thorold, Ontario	3.118.60
16 Mountain Park, Alberta	3.036.94
17 Port Colborne, Ontario	2.845.00
18 Mercoal, Alberta	2.697.00
19 Creighton Mine, Ontario	2.570.00
20 Niagara Falls, Ontario	2.556.30
21 Calgary, Alberta	2.081.00
22 Princeton, B. C.	1.985.00
23 Geraldton, Ontario	1.986.40
24 Port Alberni, B. C.	1.799.52
25 South Porcupine, Ontario	1.435.00
26 Nancimo, B. C.	1.420.00
27 Noranda, Quebec	1.315.03
28 Chemainus, B. C.	1.208.00
29 Arvida, Quebec	1.115.00
30 Kapuskasing, Ontario	1.090.00
31 Cumberland, B. C.	1.008.00
32 Victoria, B. C.	900.00
33 Brantford, Ontario	860.28
34 St. Catharines-Thorold, Ont.	765.00
35 New Aberdeen, Nova Scotia	712.50
36 Malartic, Quebec	680.00
37 Levack, Ontario	570.75
38 Beardmore, Ontario	562.20
39 Courtenay, B. C.	555.77
40 Chatham, Ontario	550.00
41 Slovenska N. P. J. (Chicago)	500.00
42 Natal, B. C.	479.65
43 Nelson, B. C.	470.00
44 Crambrook, B. C.	460.00
45 Sarnia, Ontario	457.00
46 Cadomin, Alberta	455.00
47 Huntsville, Ontario	415.18
48 Trail, B. C.	408.00
49 Edson, Alberta	405.00
50 Raycraft, Alberta	400.00
51 Sydney, Nova Scotia	400.00
52 Duparquet, Quebec	395.00
53 Larder Lake, Ontario	372.25
54 Delamare, Ontario	366.00
55 Port Radium, N.W.T.	350.50
56 Temiskaming, Quebec	340.00
57 Kaydee, Alberta	340.00
58 Edmonton, Alberta	320.00
59 Ottawa, Ontario	317.50
60 Aleza Lake, B. C.	286.00
61 Josephine Mine, A.C.R. Ont.	266.25
62 New Toronto, Ontario	265.00
63 Port Credit, Ontario	250.00
64 Atlin, B. C.	248.75
65 Luscar, Alberta	235.00
66 McKenzie Island, Ontario	227.00
	133 Razno

LOKALNI ODBORI SO POSLALI:

Mesto	Zabojev	Teža funtov
Toronto, Ont.	47	12.760.00
Hamilton, Ont	47	8.000.00
Windsor, Ont.	46	11.560.00
Sudbury, Ont.	50	7.020.00
Schumacher, Ont.	20	4.162.00
Montreal, Que.	33	7.482.00
S. S. Marie, Ont.	31	6.420.00
Port Arthur, Ont.	36	6.190.00
Kirkland Lake, Ont.	14	3.110.00
Niagara Falls, Ont.	22	3.480.00
Timmins, Ont.	19	3.420.00
Vancouver, B. C.	19	5.063.00
Welland, Ont.	14	2.605.00
Noranda, Que.	10	2.000.00
Arvida, Que.	13	1.504.00
Val d'Or, Que.	6	1.335.00
Port Colborne, Ont.	6	1.100.00
Malartic, Que.	5	1.010.00
Thorold, Ont.	5	950.00
So. Porcupine, Ont.	7	830.00
Huntsville, Ont.	5	800.00
St. Catharines, Ont.	5	650.00
Geraldton, Ont.	4	577.00
Brantford, Ont.	2	300.00
Sarnia, Ont.	1	275.00
Gananoque, Ont.	2	250.00
Wallaceburgh, Ont.	3	150.00
Acton, Ont.	1	125.00
Breza, Alta.	1	65.00
Skupaj:	453	93.198.00

POSLALE ORGANIZACIJE HSS

Mesto	Zabojev	Teža funtov
Hamilton, Ont.	7	3.000.00
Sudbury, Ont.	13	1.595.00
Schumacher, Ont.	6	1.185.00
Kirkland Lake, Ont.	3	480.00
Vsega org. HSS.	29	6.260.00

STUARTH SMITH

Kandidira za Kontrolerja v prihodnjih občinskih volitvah v Torontu. Volilci predno bodo odali svoj glas za Kontrolerja, naj dobro premislijo, kajti interesi prebivalstva zahtevajo odločne in ljudstvu naklonjene ljudi, po vzoru Stuartha Smitha.

POSLALI POSAMEZNIKI

Mesto	Zabojev	Teža funtov
Ottawa, Ont.	7	43
British Columbia?	1	40
Courtenay, B. C.	2	18
Swastika, Ont.	1	15
Chilliwack, B. C.	1	12
Prince George, B. C.	1	8
Kamloops, B. C.	1	6
Victoria, B. C.	1	4
Aglans, B. C.	1	2
Kelowna, B. C.	1	2
Vsega poedinci	17	150

(Iz 2 strani)
brez uspeha, moramo pripisati pravilni zasnovi Osvobodilne Fronete, ki je znala vzbudit, in zajeti naše ljudske zdravje.

Za zgodovino ostaja dejstvo, da je "sredinsko" ravnanje že 1941. ob prvem poletu našega narodno osvobodilnega gibanja, pomagalo zbirati sile belogardistične reakcije, ki je bila takrat morda še bolj onemogoč, kakor pa je že danes. "Sredina" torej nastopi ob samem svojem rojstvu kot neposredni politični špekulant, ki neposredna rezerva odkritega belogardizma.

Ne bi zadostovalo, če bi na tem mestu govorili samo o zavestnih izmišljotinah, o namernem "sredinskem" obrekovanju in natolceanju.

"Sredinski" politični špekulant se niso omejili zgolj na njihova taktika se je med drugim izvijala zlasti v tem, da so apeiralni na trdionalne hlapčevske usedline na naših narodnih množicah, na vse, kar nam je privzgojila naša suženjska preteklost. Oborožena borba bo rodila samo nepotrebe žrtve, partizanski način borbe je na naših slovenskih tleh popolnoma nemogoč, geslo o samoodločbi slovenskega naroda razbija Jugoslavijo, Osvobodilna Fronta bo zapravila naše meje, ker se na svojem začetku ukvarja z partizanstvom namesto z mejnimi problemi, ne organizirajo odpornikov, ki bo vzbudil okupatorjevo reakcijo, temveč načrtujmo za svobodno bodočnost itd. itd. — tako se bila 1941 in v prvi polovici 1942 "sredinske" kriatice.

Ze iz vsega, kar smo povedali dolejšje, je razvidna soodgovornost "sredincev". Čeprav se človek nedrat spušča v restavriranje in povrniljanje, raznih razgovorov iz časov, ko se je snovala v širila Osvobodilna Fronta, je treba na tem mestu vendarle spregovoriti o dejstvu, ki soodgovornost "sredinskih" političnih špekulantov še prav posledno osvetljuje.

Dan es bi bil na koncu leta 1941 ali pa na začetku 1942, vsekakor v zimskih mesecih 1941 in 1942. Tako je imel Izvršni Odor OF zadnjič neposredne osebne stike (pisemnih in preko pooblaščencev) jih je bilo vse v letošnje leto še zmeraj dosti) z dvema odločilnima katoliškim "sredincem". S strani Osvobodilne Fronte smo se se stanka udeležili predsednik Vidmar, pokojni dr. Aleš Stanovnik in pisec tega članka. Katoliške "sredince" smo ponovno vabilni v Osvobodilno Fronto, oni pa so se ponovno izmikali z vsemi mogočimi in nemogočimi "razlogi". Obema gospodoma smo Vidmar, Stanovnik in jaz tedaj jasno povedali naslednje: Danes smo priča silnemu poletu našega narodno osvobodilnega gibanja. Bela garda, ki je odkrito denuncira in celo že vrši skupno z Italijani preiskave pri naših ljudeh, si ob moralno politični pritisku tega poleta še vedno ne upa nastopiti z oboroženimi oddelki. Ne dvomimo, da bo opozoril predstavnika našega narodnega osvobodilnega gibanja in Osvobodilne Fronte lahko danes izdelujemo načrte za bodočnost, zaradi takratne zasnove jugoslovanskega narodno osvobodilnega gibanja in Osvobodilne Fronte lahko danes realizično izdelujemo načrte za bodočnost, zaradi takratne zasnove sodimo danes med najuglednejše narode na svetu.

Ce take zasnove tedaj ne bi bilo, bi "sredinske" namišljeno in načrtljeno načrtovanje iz 1941.

leta, spravilo slovenski narod v položaj, ko bi njegovi načrti — kolikor bi tako ime sploh zasluzili v odločilnem letu 1944. ostali na papirju.

Gre se za vprašanje, kaj je "sredinska" miselnost, ki se je s takim in podobnimi "argumenti", s takimi in podobnimi apeli na "pametno" slovensko ljudstvo upravila zasmovi Osvobodilne Frone, dejanjsko odražala. Ne bo težko odgovoriti. Odražala je odpor vsega, kar je bilo v teku desetletij in stoletij slabega privzgojenja slovenskemu narodu, proti zdravemu nacionalnemu preporodu ki ga je izvedla triletna osvobodilna borba Osvobodilne Frone. V tem pogledu predstavlja torej "sredinsko" miselnost in sam pojav "sredine" "ideološko", "zgodovinsko", "realistično", in kaj vem, kako še, "utemeljevan" odpor suženjske preteklosti proti svobodni, narodni in ljudski bodočnosti.

Tudi če zgrabimo stvar s te strani, moramo ugotoviti, da je "sredina" v svojem bistvu odražala isto, kar je zrcalila bela garda, z razliko seveda, da je bila garda že ob samem svojem vzniku v smislu Mahničeve "doslednosti" pritrnila zadevo do njenega absurdnega viška, da pa je "sredina" začetkom nastopila s sprejemljivejšimi, "patriotično" pobaranimi "aduti".

Gospodje "sredinski" miselnost, ki se je s takim in podobnimi "argumenti", s takimi in podobnimi apeli na "pametno" slovensko ljudstvo upravila zasmovi Osvobodilne Frone, dejanjsko odražala je odpor vsega, kar je bilo v teku desetletij in stoletij slabega privzgojenja slovenskemu narodu, proti zdravemu nacionalnemu preporodu ki ga je izvedla triletna osvobodilna borba Osvobodilne Frone. V tem pogledu predstavlja torej "sredinsko" miselnost in sam pojav "sredine" "ideološko", "zgodovinsko", "realistično", in kaj vem, kako še, "utemeljevan" odpor suženjske preteklosti proti svobodni, narodni in ljudski bodočnosti.

Toda celo formalna odgovornost gre še dalje . . .

propagandistično so se morali za teči k ogabenju obrekovanju in natolceanju najbolj zdravega potreba, kar jih je bilo kdaj koli v slovenskem narodu, v razdoblju, ko je šlo za slovenski narodni preprod ob temelju njegovih ljudskih sil so morali apelirati na hlapčevske ostanke preteklosti.

Imeli so dve poti na izbiro. Ali tudi z Osvobodilno Fronto v zmago svojega naroda nad okupatorjem in njegovimi pomočniki, ali pa iti v belo gardo v končoveljavi, po aprilskem že drugi popolni bankrot slovenske politične preteklosti — tako se je glasilo vprašanje za "sredince".

Otdoljši so se za drugo pot. S tem pa so dejansko podprli v najtežji razdoblju slovenske narodne zgodovine najhujše okupatorje, kar jih je kdaj koli bilo na slovenskih tleh.

2. NJIHOVA SOODGOVORNOST

Bili smo ekstrem

Zadnja pot Slovenskega mornarja

(Iz 4 str.)

Sv. mašo zadušnico je daroval domači župnik Rev. H. J. Murphy ob asistenci subdijakona Rev. J. S. Reguli in dijakona Rev. G. S. Dwyer.

Moški pevski zbor je zapesti žalostnika: **Blagor mu ki se spocije.** Nobeno oko ni ostalo suho v prostorni cerkvi, katera je bila napolnjena, dasiravno je bil delavnik in tukajšnja industrija dela s polno paro.

Po končanih cerkvih obredih, se je sprevod pomikal v nepretrgani dolgi vrsti avtomobilov, na kat. pokopališče, kjer se nam je zopet nudil, žalni in ginaljivi prizor.

Po opravljenih molitvah, so mornarji častno pozdravili svojega pokojnega tovarniša. Trubača: B. Poppin in G. Keast sta zatrabilna zadnji pozdrav "Last Post in Reveille."

V lepih besedah v angleščini se je poslovil od žurte, domači župnik H. J. Murphy.

Pri odprtih gomilih so pevci zopet zapeli, Vigred se povrne . . . Vse se oživi . . . al' prijatelja . . . Tako ginaljivo, da ni bilo mogoče zadržati solz. Da — solza zdavnica vseh težav in žalosti, le kipi, da se izliješ.

V daljšem govoru pri odprttem grobu, se je poslovil od pokojnega v slovenščini, rojak Louis Račič. V izbrano ginaljivih in sočutnih besedah, se je ponovno zrosilo

sleherno oko. V tolazbo prizadeti družini je omenil, da nečutijo žalosti in izgubo svojega sina in brata sami, pač pa mi vsi žalujemo in mi vsi ga budem pogrešali. Nadalje je omenil, da je Tony že tretji slovenski sin iz naše sredine, kateri je dal mlado življenje, v boju proti krutemu sovražniku. Prvi je padel, Janez Smrke ožji sorodnik Toni-ja. Drugi je padel, obče znani Ivan Košmrlj. Vzorni in spoštovani mladeniči, sinovi in junaki slovenski. Časten Vam spomin. Slava Vam!

V resnici kakor omenja žalostnika — Vigred se povrne — vse se oživi . . . Tony se med nas neboče povrnih — nigdar več. Ali njegov plemeniti duh živi in ostane med nami. Mlado življenje je podaril na žrtvenik za svobodo, za katero se bo rije danes vsi narodi sveta.

Gotovo dejstvo, da pokojni Tony neboče vžival sadu žrtve, katero je položil. Zato je naša več kot dolžnost, da tudi mi storimo vse kar je v naši moči, da njegova žrtve in številne žrtve slovenskih sinov, kakor tudi ostanalih, neboče zamaš.

Skupno in složno nadaljujmo delo, kjer je naš nepozabni Tony prenahel, vsak po svoji najboljši moči.

Tebi Tony, pa naj bode lahka Kanadska zemljiča. Slovenski junak, večna Ti slava!

Zaluboči prijatelj.

OB OBRTNI RAZSTAVI V BELOKRAJINI

V nedeljo dne 23. julija je bila v Beli Krajini odprt obrotna razstava. Razstavljeni predmeti so pokazali, kako kljub pomanjkanju surovin in delovne sile sajmoči in požrtvovalnost prekoračita še tako velike ovire.

Razstavljena spalnica je spominjala na Velesjejske dni v Ljubljani. Čevlj v leseni podplati, izdelani v suhorskem okraju, so pokazali, kako nadomešča les usnje. Pozornost vinogradnikov in sadjarjev so pritegnile odlično izdelane stiskalnice. Z raznovrstnimi predmeti iz litrega žezele in aluminija, ki se zbira od porušenih železnih in mostovih in strmoglavljenih nemških letal, je bila zastopana "livarna" iz Črnomlja. Mestna elektrarna je grafično prikazala svoj nastanek takoreč iz nič, svoj dvig na kapacitetu 16.000 kw. v razširitev omežja na daljno okolico tja do Tanče gore, Otočca in Podzemlja. Pletene košare, lončena posoda, volovski jarmi, želbi in podkve, vsi izdelki naših obrtnikov in sarmoukov so povečali pestrost razstave.

Dosežene uspehe naše obrti na osvobojenem ozemlju je treba povečati. Z dobro voljo in iznajdljivostjo se da storiti še mnogo več. Pridelovanje domačega olja iz oliarnic bi lahko doseglo višjo stopnjo. Izdelava domačega platna v veliki meri proti nemškim silam.

SANS.

DUNAJČANE SE POZIVLA NA ODPOR

London — Radio iz Moskve je pozval prebivalce Dunaja, naj se dvignejo in revoltirajo proti nemškim oboroženim silam takoj, ko bodo sovjetske čete prekorale austrijsko mejo. Sledite vzgledu Parižanov pravi poziv. Kakor hitro bodo sovjetske čete prekorale mejo in se približale Dunaju, zgrabitte za orožje in osvobodite mesto s svojimi lastnimi naporji.

Tajna avstrijska radio postaja je prej dajala navodila glede organiziranja podtalnega gibanja za boj založenega proti nemškim silam.

NADALJNI PRISPEVKI IZ NASELBIN

Odbor Sveta Kanadskih Združenih Južnih Slovenov podaja nadaljnjo poročilo o zaboljih ki so bili poslani v skladisče v Montrealu ob 17. novembra do 10. decembra. Skupno za to dobo iz posameznih naselbin je bilo poslanih zaboljev kot sledi:

Mesto:	Zabojev	Teža funtov
Vancouver	38	7.680
Toronto	31	5.952
Toronto (HSS)	11	2.120
Regina	9	1.630
Sudbury	7	1.295
Montreal	7	1.000
Mountain Park	4	800
Calgary	4	750
Huntsville	4	665
Edson	2	550
Winnipeg (HSS)	2	485
Princeton	4	440
Castlegar, B. C.	3	410
Becrdmore	1	200
Port Arthur	1	190
St. Catharines	1	140

Pri zgornjih zaboljih pa niso vključeni šivalni stroji, katere so poslale nekatere naselbine. Do 17. novembra je bilo poslano 482 zaboljev in do 10. decembra 611, kar skupno znaša 99,606 funtov.

S. Miošič, gl. tajnik.

DVE POROČILI IZ AMERIKE

(Radio-govor prof. Borisa Furlana)

Iz francoščine prevedla K. N.

Vojna ni imela zanj nikoli tiste mikavnosti kakor za mnoge njegove tovariše. Po naravi je bil miren človek. Bil je na strani republikancev, ker je živel v Barcelonu in ker se je v Barceloni rodil. Če se je boril v njihovih vrstah, se je boril zato, ker so ga, po poklicu letalca, takoj ob začetku državljanske vojne poklicali v letalsko armado. Če bi se slučajno rodil v Burgosu, bi se pač boril na strani nacionalistov.

Med tem ko je premisljeval o vsem tem, je korakal s svojo tovarišico proti parom, ki so se pričeli zbirati okrog poročnega oltarja.

Orana je na videz zaupno stopala ob svojem 'ženinu', toda še zmerom se je vsa tresla od strahu.

Kdo je ta mladi mož? In zakaj, iz kakšnega vzroka, se je tako velikodusno potegnil zanj? Kaj je sprožilo njegovo nenadno odločitev? Dobroto? Junaštvo? Velikodusje? Ali pa kakšno čisto drugo, vse preprostejše, mora celo nizkotno gibalo, ki mu ne ve pomena in cilja?

Posej je pričela zasoplo pripovedovati svojo povest:

"Francozinja sem. Moji starši žive stalno na Francoskem; poslali so me v Barcelono, da bi si ogledala umetniško razstavo. Hkrati naj bi se izpopolnila v vašem jeziku in zastopala tu svojega očeta, ki je tovarnat kmetijskih strojev. Starši so me izročili neki prijateljski družini, živeči v tem mestu. Na nesrečo pa ta družina ni bila pripravljena na takšen razvoj dogodka... Morda sem bila tudi sama preveč neskrbna. Nisem slušila, da bi vihra takoj dolgo trajala in da se bo tako raznahnila. Sprevidela sem razvoj svojega položaja šele tisti dan, ko so moje prijatelje zaprli. Nekaj dni, nato sem izvedela, da so jih postrelili, češ daso bili naklonjeni sovražniku. Prestrašena sem se hotela vrnila na Francosko. Neja španska gospa, ki sem jo spoznala že tukaj, mi je obljubila, da mi bo priskrbel listine, kajti nikakor nisem mogel dobiti potrebnih papirjev, da bi se vrnila domov."

"Torej ste tukaj. Ne vem, zakaj vas pridržujejo tu?"

"Tudi jaz sama tega dobro ne razumem. Zdi se mi, da me je neki uradnik na občini vpisal kot "trgovko", ker ni dobro razumel našega jezika. Zdaj me ne pusti domov, ker bi to baje škodovalo Španiji... Tako vsaj govore".

"Mogoče! Zdaj je toliko zmešnjav po naših uradih!"

"Najhujše je to, da je madame Mombela..."

"Kdo je madame Mombela?" ji je živahnog segel v besedo.

"Senora, ki mi je obljubila, da mi bo priskrbel potrebljene listine."

"Dobro. Nadaljujte!"

"Dejala sem vam, da je te dni tudi senora izginila. Ostala sem torej čisto sama in sem se skrivala v majhnem zakotnem quartitu (sobici)."

"Kje je bila ta sobica?"

"V hotelu San-Marco. Toda ponori so vžigalne bombe razrušile pol tega hotela. Vsi stanovaleci so morali rano zjutraj bezati. Zbežala sem z drugimi ženskami v cerkev svete Evljalije. Tam so nas danes našli."

Po kratkem obotavljanju je pristavila:

"Včeraj so moške, ki so zbežali iz hotela tedaj, kjer me, ženske, pred našimi očmi arretirali. Zdi se, da so jih ob zori postrelili... Strahotno!" je vzkliknila in si potegnila z roko čez čelo, kakor da bi hotela odgnati mračne misli.

"Da vsak dan smo žal priče takšnih in podobnih grozovitosti. Anarhisti vohajo kri in se ne dajo ukrotiti. Žal tega ne moremo preprečiti..."

Ob teh besedah se je zagledal nekam v daljavo in obraz se mu je stemnil. Po naravi usmiljen in velikodusen je tako težko gledal vse te grozovitosti in jih celo sam povzročil. Globoko je vzduhnil in nadaljeval:

"Dovolite, senorita, da se zdaj še jaz predstavim. Moreno, letalec. Morda ste že slišali moje ime?"

In skoraj z neopaznim smehljajem je dodal: "Imam že nekaj znatenih poletov za seboj."

"Vem... braha sem v časopisih."

"Da, obslusi so me s slavospevi."

V njegovih besedah ni bilo senčice domišljavosti.

Kje na svetu bi našel moškega, ki ne bi bil ponosen, da se lahko lepi v mladi ženski predstavki kot junak neba, igrajoč se z nevarnostjo? Ali ne ohrani malo ne vsak moški tudi v poznejših letih nekoliko tistega, kar ga je pri širinajstih letih navduševalo za vse, kar je napeto, nevarno in drzno?

Na Orano slava njenega spremjevalca ni naredila posebnega vtisa. Narobe, celo manj zaupanja je občutila zdaj do tega človeka, ki je brala o njem da zna tako strahotno točno metati bombe in da tako neskrbno prezira sleherno nevarnost. To, kar je vedela o njem, je ni niti pomirilo.

"Zahvaljujem se vam, da ste me rešili iz rok teh vojakov," je plašno dejala.

(Se nadaljuje prihodnje)

KUPA GORJA

Nad tri leta se že dan in noč v Sloveniji borimo na življenje in smrt s fašizmom. V borbah so ranjeni in ranjeni potrebujejo mnoho. Mi pa nimamo ne medicinskih fakultet, ne farmacevtskih in drugih sanitetnih tvornic. Zdravila si namavljamo z puško v nemških postojankah. Vsa naša zdravila so okrvavljenia tudi s krvjo neštetičnih naših borcev in kurirjev. Izvlekli smo iz pozabljenja že opuščene tkalne statve kakor tudi novejše petiletne stroje in sami pletemo preproste obvezne. Postavili smo delavnice v katerih izdelujemo za naše invalide umetne noge, razne sanitetne pripomočke, kot opornice, nosila, sterilizatorje itd. Imamo svoje sanitetne milarne, destilacijske itd. Od ust si pritrjujemo najboljšo hrano za ranjence. Ampak marsikaj sploh nimamo. Narod je po teh silnih naporih postal neodpor proti naležljivim borcev in težka bo borba z njimi. Do dne je izpel naš slovenski narod čas gorja. Izpel jo je v slavo svobodi celega sveta.

Prav kar sem prišel s potom 150 km. sem se nemoteno prevozil s partizanskim Hitlerju zaplenjenim avtomobilom. To je naše osvobojenje ozemlja, ki si ga partizani ustvarjam z borbo sredi trdnjave. Hitlerjeve evropske trdnjave.

Naj zadostuje zaenkrat, bom pa drugič kaj več poročal. Tem potem voščim vsem rojakom in rojakinjam veseli Božične Praznike ter srečno Novo leto, da bi jih dočakali še mnogo v širini Kanadi in Ameriki, zdravi in veseli.

Naj zadostuje zaenkrat, bom pa drugič kaj več poročal. Tem potem voščim vsem rojakom in rojakinjam veseli Božične Praznike ter srečno Novo leto, da bi jih dočakali še mnogo v širini Kanadi in Ameriki, zdravi in veseli.

John Horvat.

Zdravnik iz Titove vojske.

KUPON ZA SPREMENBO NASLOVA:

Naročnik, kadar se preselite in spremeni svoj naslov, ali vam je pa potekla naročnina, izrežite in spolnите spodnji kupon:

Ime: _____

Ulica, h. št. ali poštni predel: _____

Mesto: _____ Prov. _____ Drž. _____

NOVI NASLOV:

Ime in priimek: _____

Ulica, h. št. ali poštni predel: _____

Mesto: _____ Prov. _____ Drž. _____

Pošljite z spremembo naslova ali pa ponovite naroč.

EDINOST

206 Adelaide St. W.